

Prekenverkstedet

Den Norske Israelsmisjon

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Såmannssøndag – 28.januar 2018

Prekentekest: Rom 10,13-17

Lesetekst I: Jer 20,7-9

Lesetekst II: Mark 4,26-34

Fra mitt perspektiv som jødisk etterfølger av Jesus

Sammenhengen

Som jøde er det alltid en utfordring å forholde seg til korte skriftavsnitt. Vi jøder liker å fortelle historiene innenfor vår historiske kontekst, og ofte begynner vi med mye bakgrunnsstoff før vi kommer til sakens kjerne. Vår forståelse av Skriften er grunnfestet i bevissthet om og verdsettelse av sammenhengen. For å forstå Romerbrevet kreves det at man for begriper den kontekst Paulus skrev i. Der finnes alltid en bakgrunnshistorie. I Romerbrevet er bakgrunnshistorien avgjørende.

Paulus

Paulus var en religiøs jøde i det første århundre som hadde kommet til tro på Jesus som Messias og Herre, og han er allment ansett som hedningenes apostel. Hans jødiske identitet klinger gjennom det han skriver. Selv om han ble kalt til å gå til hedningene, beholdt han sin forbindelse med sitt folk Israel, og han forstod sin tro i forlengelsen av Israels tro. Vårt avsnitt, Rom 10,13-17, uttrykker selve hjertet av hans identitet som israelitt og hans engasjement for at hans eget folk skal føres til tro på Jesus som Messias og Herre – og samtidig anerkjenner og hyller det Guds verdensomspennende nåde som tilbys hele menneskeheten. Disse to strømmene er vevd sammen gjennom hele Romerbrevet.

Tema

Den store ideen og temaet i Romerbrevet er en drøfting av forholdet mellom jøder og hedninger i Guds frelsesplan, og deres plass innen Israel. I denne sammenhengen finnes også spørsmålet om kontinuiteten mellom Guds selv-åpenbaring til det spesielle folket Israel og åpenbaringen av Jesus som verdens frelser. Inntil Jesus kom, hadde frelsen i virkeligheten vært for Israel. Den frelsen hadde nå reelt blitt utvidet til å gjelde «enhver».

Når vi studerer skriften, er det avgjørende å vite hvem som var tenkt som mottakere. Det er ikke alltid noen lett oppgave når man leser Paulusbrevene. I vårt avsnitt, og ofte i Romerbrevet, ser det ut til at Paulus henvender seg til et allment publikum, men med særlig anvendelse på og referanser til Israel. I dette avsnittet er ikke pronomenbruken gjennomført, derfor blir det vanskelig utvetydig å peke ut hvem det dreier seg om.

Hvem er «alle»?

Paulus begynner vers 13 med et universelt utsagn: «Alle som kaller på Herrens navn skal bli frelst». Hva kunne vært tydeligere? «Alle» er inkluderende. Ingen skal holdes utenfor dersom de påkaller Herrens navn. Dette er en referanse til, og delvis sitat, fra profeten Joel (2,32) som settes i

sammenheng med frelse - stedsbestemt til Sionsfjellet i Jerusalem. Vi ser her at dette dypt universelle utsagnet refererer til Israel.

Vi må også huske den nære sammenhengene disse versa står i: I Rom 10,1 uttrykker Paulus «sitt hjertes ønske og sin bønn til Gud om at de (Israel) skal bli frelst». Paulus forkynner den gode nyheten, evangeliet, at Gud vil ta imot alle som kaller på hans navn. Dette gjelder hedninger så vel som jøder.

Spørsmål

Jøder elsker spørsmål – og ofte besvarer vi spørsmål med et nytt spørsmål. Spørsmål får oss til å tenke. Jesus stilte ofte spørsmål til dem han samtalte med. Dette er en typisk jødisk tradisjon, og gjenspeiles i vårt avsnitt. V 14 og 15 inneholder fire retoriske spørsmål. Retoriske spørsmål er jo vanligvis stilt uten at det forventes noe svar – enten fordi spørsmålet ikke har noe svar, eller så er svaret så opplagt at hensikten er å få fram et selvsagt poeng.

Dette er spørsmålene:

- Men hvordan kan de påkalle en de ikke tror på?
- Og hvordan kan de tro på noen de ikke har hørt om?
- Og hvordan kan de høre uten at noen forkynner?
- Og hvordan kan de forkynne uten å være utsendt?»

Med å sitere Jes 52,7 slår Paulus fast det opplagte svaret: Budskapet er jo allerede forkynt. Å påkalle Hans navn skulle derfor være selvsagt. Det finnes ingen grunn til ikke å påkalle Hans navn. Alle forutsetningene, grunnlaget for å påkalle og tro - høre budskapet og være sendt for å forkynne – er på plass. Hva skulle da hindre noen eller enhver fra å respondere på denne proklamasjonen?

Budbringeren var sendt, og folket hadde hørt det gode budet om fred, frelse og Guds rike bli forkynt. Dette er budskapet Jesus kom for å forkynne. Han gjorde kjent at Guds rike var kommet, og det var åpent for alle, alle dem som ville påkalle Hans navn og tro på Ham.

Der er to viktige temaer i vår tekst som er vesentlige fra et jødisk perspektiv:

Høre

Det ene handler om å høre. Å høre budskapet er sentralt for det jødiske folk. Grunnlaget for Israels tro finner vi i 5 Mos 6,4: «Hør, Israel! Herren er vår Gud, Herren er én» og i Israels svar da Loven ble gitt på Sinai: «Vi vil høre og vi vil gjøre». Dette er de grunnleggende elementene i tro: å høre og å gi en forpliktende respons i tillit til budskapet. *I Skriften er det å høre både å ta imot og å respondere. Vårt avsnitt i Rom 10 bygger på denne forståelsen.*

Guds rike

Det andre temaet er Guds rike. Guds overherredømme og hans styre på jorden er tilværelsens grunnfjell, som skulle gjøres synlig i Israel til et vitnesbyrd om denne sannheten til alle verdens folkeslag. Folkeslagene er del av dette «alle» som frelsen nå er tilgjengelig for. Det var Guds hensikt fra begynnelsen av at «alle» skulle ha tilgang til dette inkluderende kongedømmet, som nå ble forkynt ved at Jesus kom som Herre.

Rom 10,13-17 avslutter med at «ikke alle» i Israel «hørte» budskapet. Noen av dem gjorde det, og slik er det helt til denne dag, når flere og flere jøder «hører» ordet om Messias. Hans ord er den gode nyheten om Guds rike, et fredens og frelsens kongedømme. I dag blir dette ordet forkynt i ord og gjerning når de som tror, jøder og ikke-jøder, offentlig lever ut sitt liv som frelste mennesker.

Lisa Loden

Israelsk messiansk leder. Tidligere ansatt som leder på Caspari Center, Jerusalem.

lisa.loden@gmail.com